

hvor mange Fæste- og hvor mange Lejehuse (hvor mange af hver Slags) der var paa Godset i 1848, før Loven af 27de Maj 1848 traadte i Kraft, og hvor mange Fæste- og hvor mange Lejehuse der nu er paa Godset?

Forventende saa skyldig Besvarelse heraf som muligt og med Tak paa Forhaand.

Erhødigst:

For Udvalget

C. Bønløkke,

Formand.

Denne Skrivelse udsendtes i et Antal af ca. 300 Eksemplarer. Der er allerede indløbet Svar paa over Halvdelen af disse Forespørgseler. Da flere ønskede nærmere Forklaring paa Spørgsmaalene, inden de svarede, har Udvalget haft en temmelig betydelig Korrespondance at føre i denne Anledning. Der kan endnu ikke siges noget om, hvad de indkomne Svar oplyse. Det indkomne Materiale maa først bearbejdes.

Pligthuse.

Endelig har Udvalget rettet en Forespørgsel til Landbrugsministeren, som har fremkaldt følgende Svar:

Landbrugsministeriet. Kjøbenhavn, den 28de Januar 1899.

I Skrivelse af 15de f. M. har det ærede Udvalg begært sig meddele nærmere Oplysning om:

- 1) Hvilke Huse der er Pligthuse, samt
- 2) Hvad gøres der for at paase, at disse Pligthuse virkelig blive opretholdte som saadanne.

I denne Anledning skulde man herved tjenftlig meddele følgende:

- ad 1. Pligthuse ere de Huse paa Landet, der skulde opretholdes som selvstændige Ejendomme og bestandig være forsynede med Bygninger og Beboere. Den første Lovbestemmelse i vor Ret, der omhandler Oprettelsen af saadanne Pligthuse, er Forordningen af 25de Marts 1791 om Bøndergaardens Nedlægning. Ifølge denne Forordnings § 3 var en Godsejer, naar han ikke kunde faa en Bøndergaard bortfæstet, berettiget til at nedlægge den og henlægge dens Sorder under andre Bøndergaarde, dog blandt andet paa Vilkaar, at han paa den nedlagte Gaards Grund opbyggede 2 ny Huse, hvert med et Tilliggende af 6 Tdr. Land Middelfjord, til bestandig Vedligeholdelse som Pligthuse. Denne Ret for Godsejeren til at nedlægge Bøndergaarde, som han ikke kunde faa bortfæstede, er neppe bleven benyttet i videre Omfang og er i hvert Fald bortfalden ved Loven af 9de Marts 1872. Ved kongelig Resolution af 14de December 1791 blev Rentekammeret imidlertid bemyndiget til ad mandatum at meddele Bevillinger til Nedlægning (og Sammenlægning) af Bøndergaarde, blandt andet paa Betingelse af, at der for hver Gaard, der blev nedlagt, skulde indrettes 2 ny Huse, hvert med et Tilliggende af 3 Tdr. Land Middelfjord, til bestandig Vedligeholdelse. Endvidere tillader Forordningen af 27de September 1805 § 11 Godsejerne at nedlægge enkelte Bøndergaarde for at indtage sammes Sorder til Stovs Opæstning og Fredning blandt andet paa Vilkaar, at der i hver nedlagt Gaards Sted oprettes 2 ny Huse, hvert med et Tilliggende af 3 Tdr. Land Middelfjord, til bestandig Vedligeholdelse. — I Henhold til disse Lovbestemmelser blev der oprettet et ikke ubetydeligt Antal Pligthuse i Aarene indtil 1815. Ved kongelig Resolution af 5te Juli 1815 blev der imidlertid givet Rentekammeret Bemyndigelse til ad mandatum at meddele Bevillinger til Nedlægning og Sammenlægning af Bøndergaarde,